

לקראת שבת

עיונים בפרשת השבוע

מדברי

הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א

שנה ג / גליון סה
ערש"ק פרשת לך לך
ה'תשס"ו

פתיח דבר

לקראת שבת פרשת לך לך, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדיה, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון סה), והוא אוצר בלום מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבירדו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו של משיח, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

מעמו וראו כי טוב הי

הננו לבשר לקהל הלומדים כי ניתן להרשם כמנויים על הקובץ ולקבלו מדי שבוע באמצעות הדואר

בסך 10 ש"ח בלבד לחודש
(דמי טיפול ומשלוח)

לפרטים נא לפנות לטלפון 03-9604832
(ניתן להשאיר הודעה)

יוצא לאור על ידי
'אור החסידות'

מכון תורני להפצת תורת החסידות

ת.ד. 2033 כפר-חב"ד, 72915
טלפון: 03.9604832 פקס: 03.9607370

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

ביאור נפלא כיצד כל תוכן פרשתנו מתאים לשמה - "לך לך", המורה על עליה מחיל אל חיל, הגם שבפשטות ישנם בפרשה כמה ענינים המורים על ירידה.
(ע"פ לקוטי שיחות חלק ה' עמ' 55 ואילך)

חידושי סוגיות

ביאור מה שמברכים בברית מילה "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו",
הגם שקיום מצוות מילה שלנו הוא מפני ציווי הקב"ה ע"י משה רבינו, והגם
שלכאורה נראה יותר לומר לברך "להכניסו בברית עם הקב"ה".
(ע"פ ליקוטי שיחות חלק י' עמ' 44 ואילך)

הוספה - דרכי החסידות

פתגמים וסיפורים במעלתה וענינה של התוועדות חסידים ופעולתה והשפעתה
על עבודת האדם לקונו.
(מלוקטים מתורת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מליובאוויטש)

מקרא אני דורש

לרדת למצרים באופן של "לך לך"

ביאור נפלא כיצד כל תוכן פרשתנו מתאים לשמה – "לך לך", המורה על עליה מחיל אל חיל, הגם שבפשטות ישנם בפרשה כמה ענינים המורים על ירידה

א. בנוגע לשמות פרשיות התורה, ידוע שתוכנה הפנימי של כל פרשה נרמז בשם שקבעה לה התורה. וכך גם לגבי פרשתנו, שתוכנה של כל הפרשה הוא "לך לך".

משמעות ה'הליכה' אצל יהודי היא, כמובן, ה'הליכה' בעבודת ה' מדרגא לדרגא, שזוהי דרך ה'הליכה' אל עיקר ותכלית בריאתו – "לשמש את קוני".

ולכאורה מתעוררת תמיהה: אמנם אכן בתחילת הפרשה, כאשר מסופר כיצד הלך אברהם אבינו לארץ ישראל, ובארץ גופא "הלוך ונוסע הנגבה" לכיוון ירושלים ובית המקדש – מובן, שבפרטים אלו מתבטאת ההליכה מחיל אל חיל בדרגות הקדושה;

אך מיד לאחר מכן מסופר בפרשה "ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה", וכיצד ייתכן שסיפור הירידה למצרים נכלל בשם "לך לך" המורה להיפך, על עליה אחר עליה?

ב. יתירה מזו: עצם היציאה מארץ ישראל למצרים היתה ירידה. דהרי – כאשר אמר הקב"ה לאברהם "לך לך מארצך", הבטיח לו "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגלה שמך", ולבסוף, כשהגיע בפועל אל "הארץ אשר אראך", היה "רעב בארץ" ואברהם הוצרך לצאת מן הארץ ולרדת למצרים.

אמנם, היה זה נסיון, שע"י שעמד בו אברהם אבינו, הוא עצמו נתעלה יותר. אבל – הרי הכוונה של "לך לך" לא היתה רק לשם התעלותו של אברהם עצמו, אלא כדברי המדרש שזהו כמשל של "צלוחית של אפופילסימון (=בשמים)" שהיתה מונחת בקרן זוית, ו"על ידי שהיתה מיטלטלת היה ריחה נודף", וכך גם אמר הקב"ה לאברהם אבינו "טלטל עצמך ממקום למקום ושמוך מתגדל בעולם".

היינו, שהתכלית של "לך לך" היתה, שבכל מקום שיגיע אברהם יתפרסם ויתקדש על ידו שם שמים. ואילו ע"י כך, שמיד לאחר בוא אברהם לארץ נהיה שם רעב – לא נגרם קידוש שם שמים, אלא להיפך: ניתנה אפשרות לגויים לטעון שמשום שהגיע לארץ יהודי העובד את הקב"ה, נהיה הרעב. ונמצא, שע"י נגרם ההיפך מן המטרה של "לך לך".

ג. בנוסף לזה, הרי ירידתו של אברהם למצרים היתה הגורם למעשה ד"ותוקח האשה בית פרעה". והגם שהקב"ה שמר אותה מדבר בלתי רצוי, אך בכל-זאת, עצם ירידתה ל"בית פרעה" היא ירידה גדולה.

וכפי שרואים, שאף לפני שהגיע אברהם למצרים, אלא רק "הקריב לבוא מצרימה", כבר נגרמה לאברהם ירידה מסויימת, שאז אמר "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את". וכפי שידוע המובא בשם הבעש"ט (מאור עיניים ס"פ שמות) שכל ימיו לא ידע אברהם ששרה היא יפת מראה (אף שראה אותה), משום שהיה מקושר תמיד במחשבתו לקב"ה. וכשהתקרב אברהם למצרים, השפיע עליו אויר מצרים ש"ירד ממדרגתו" ולכן "עתה ידעתי כי אשה יפת מראה את".

ועפ"כ אין מובן כלל: כיצד יתכן לקרוא לכל ענינים אלו בשם "לך לך", שתוכנו עליה מחיל אל חיל?

ד. ויובן זה בהקדים ביאור המאמר "מעשה אבות סימן לבנים", שאין זה רק סימן בלבד, שמה שארע לאבות יארע גם לבניהם, אלא ש"מעשה אבות" עצמו הוא הגורם למה שיארע אח"כ לבנים.

וכמ"ש בזהר (פרשתנו) שירידת אברהם למצרים גרמה לגלות מצרים. וכך גם הגאולה ממצרים נגרמה ע"י ש"ויעל אברם ממצרים". וכשם שיציאת אברהם היתה באופן של "כבוד מאד במקנה בכסף ובזהב", כך גם יצאו בני"י "ברכוש גדול". וכך גם לגבי הזכות שהביאה ליציאת בני"י ממצרים – "לפי שנשמרו מעוון זימה" (שהש"ר פ"ד, יב), שגם היא היתה ע"י "מעשה אבות" – דבמה ששרה "גדרה עצמה מן הערוה" כשהיתה בבית פרעה, נתנה כח לישראל, שגם בהיותם במצרים "ערות הארץ" יישמרו מן העריות.

ה. עפ"י מובן, כיצד גם המשמעות הפנימית של "יריד אברהם מצרימה" נרמזת ב"לך לך":
דהנה, ידוע שתכלית הירידה בגלות מצרים היתה כדי להוציא משם את "ניצוצות" הקדושה,

ולצאת משם ב"רכוש גדול", וכך גם ה"מעשה אבות" שהביא לזה - דהתכלית של "וירד אברהם מצרימה" היתה העליה לאחר מכן – "ויעל אברם ממצרים . . כבד מאד במקנה בכסף ובזהב".

ונמצא, שלאמיתו של דבר, ה"וירד" הוא ההתחלה של של "ויעל".

וכפי שרואים באופן הלימוד של תלמוד בבלי, אשר הוא מבוסס על קושיות ופולפולים שלכאורה הם הסתרה של אור השכל של התורה – ולמרות זאת, דווקא ע"י הפלפול בקושיות הרבות וכדומה מגיעים לאחר מכן לעומק ההלכה, הרבה יותר ממה שניתן להשיג בדרך הלימוד של תלמוד ירושלמי (בלא קושיות ופולפולים), ולכן, כשהבבלי והירושלמי חלוקים, הלכה כבבלי.

וכשם שלגבי ההעלם וההסתר שבתלמוד הבבלי מובן בפשטות, שלימוד הקושיות הוא חלק מבירור ההלכה שבא בעיקבותיו, כך גם לגבי "וירד אברהם מצרימה" – כיוון שירידה זו היא הכרחית ל"ויעל" באופן של "כבד מאד במקנה", הרי היא עצמה חלק מן העליה.

וכשם שזהו לגבי ירידת אברהם למצרים ולגבי גלות מצרים, כך גם לגבי גלות זו הנוכחית, כיוון שתכלית הירידה בגלות היא כדי לברר את הניצוצות הנמצאים בגלות, שע"ז יתעלו ישראל לדרגה נעלית עוד יותר ממה שהיו בזמן הבית – מובן, שהירידה העכשווית בעצמה היא התחלה וחלק מהתעלות עתידה זו.

חידושי סוגיות

"להכניסו בבריתו של אברהם אבינו"

ביאור מה שמברכים בברית מילה "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", הגם שקיום מצוות מילה שלנו הוא מפני ציווי הקב"ה ע"י משה רבינו, והגם שלכאורה נראה יותר לומר לברך "להכניסו בברית עם הקב"ה"

לכאו"א מבניו⁴ היורשים את הכח להיכנס בברית עם הקב"ה⁵. ובגדרי הירושה הלא ידוע:

(א) שהירושה אינה תלויה כלל במצבו והכנתו של הבן לרשת, כי גם תינוק בן יומו יורש הכל.

(ב) שאין בירושה משום שינוי רשות

א. בפרשתנו¹ מסופר ע"ד ציווי הקב"ה לא"א לימול את עצמו וב"ב, ובקיומו ציווי זה נעשה "ראש למולים"² – ראש וראשון לכל הנכנסים בכריתות-הברית-קודש שבין הקב"ה וכאו"א מישראל.

ועד שבנוסח הברכה לברי"מ אנו אומרים: "להכניסו בבריתו של א"א"³ – והיינו שברית המילה המתקיימת עתה היא משתייכת ומתייחסת לזו של אברהם אבינו – דלהיותו ("אברהם) אבינו" הרי הוא מוריש ומנחיל

(4) להעיר ממתז"ל "מעשה אבות סימן לבנים" (אוה"ת ר"פ לך. וראה רמב"ן בראשית יב, ו: "כל מעשה שאירע לאבות סימן לבנים" וראה שם יב, יו"ד. וראה בור" פ"מ, ו). בארוכה בלקו"ש ח"ג ע' 758 ואילך.

(5) שהרי ענין זה ישנו בטבע כא"א מבנ"י וכדמשמע גם מהא דהנודר ממולים אסור (גם) בערלי ישראל (נדרים

(1) יז, ט ואילך.

(2) פתיחתא דאסת"ר י.

(3) שבת קלז, ב. טושו"ע רסה, א.

יתכן אשר מצות מילה שאנו מקיימים הרי היא בריתו של א"א?

גם צריך להבין: לשון הברכה "בבריתו של א"א" מדגישה ענין א"א. ולכאורה עדיף יותר להדגיש שהברית היא עם הקב"ה, דהיינו: ל"הכניסו בברית עם הקב"ה".

ג. ויובן זה בהקדים דברי אדמו"ר הזקן - בשלחנו¹¹ אשר "תחלת כניסת נפש זו הקדושה היא כו' במצות מילה".

ולכאורה אינו מובן: גם קודם לידת התינוק, בהיותו עוד במעי אמו, "מלמדין אותו כל התורה כולה"¹², הרי שגם טרם הוולדו נמצאת בו נפש הקדושה¹³ שהיא היא הלומדת את "כל התורה כולה" - ואיך יתאים זה עם המובא לעיל שתחילת כניסת נפש הקדושה היא בעת הברי"מ, שהוא יום השמיני ללידתו?

והביאור בזה: "כניסת נפש הקדושה" פירושה - חיבור פנימי של הנשמה עם הגוף, ועד להתאחדות והתעצמות למציאות אחת, שאז ניכרת ונראית פעולתה של הנשמה בגוף, משא"כ כשהעובר במעי אמו, עם שכבר ישנה בו הנפש דקדושה, בכ"ז לא זו בלבד שנשמתו זו טרם "נכנסה" ונתאחדה בגופו כנ"ל, אלא שגם פעולתה של נפשו החיונית אינה ניכרת ונרגשת עדיין בגופו - שהרי הוא אוכל ושותה וניזון ממה שאמו אוכלת וכו'¹⁴.

המוריש⁶, כ"א שהיורש נכנס במקומו של המוריש ממש⁷.

מזה מובן אשר בריתו של כ"א מישראל היא "בריתו של א"א", שהרי כחו והכשרתו להיכנס בברית זו באו לו בירושה מא"א, ומכיון שהיורש - מבלי הבט על מצבו - נכנס במקומו של המוריש כנ"ל, א"כ הרי ברית שלו היא בריתו של א"א.

ב. אבל צריך להבין:

הרמב"ם⁸ כתב בביאור מצוה זו: "איך אנו מלין מפני שא"א ע"ה מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה ציוה אותנו ע"י משה רבינו שנמול", הרי מובן, דאף שהכח על קיום מצות מילה ניתן בירושה מא"א, מ"מ המצוה עצמה, כפי שהיא מוטלת עלינו, אינה המשך בירושה מ"בריתו של א"א", רק שמיסדה ומתחילה⁹ בציווי הקב"ה ע"י משה - וא"כ למה נקראת מצוה זו "בריתו של א"א"?

ובפרט לפי מאמר המדרש¹⁰: "כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך", הרי שבקיום המצות שלנו יש עדיפות ומעלה יתירה על קיומן ע"י א"א, בדוגמת מעלת גוף השמן על ריחו, וא"כ איך

לא, ב). וזה מורה שזהו בגילוי בעולם כי "בנדרים הלך אחר לשון בנ"א" (נדרים ל, ב ושי"ג).

(6) ב"ק קיא, ב. ב"ב מד, א וברשב"ם שם ד"ה הניחא.

(7) שו"ת צ"פ דווינסק ח"א סי' קיח. וראה צ"פ ח"א נ"ג.

סי' קיח: דהוא עצם האב.

(8) פיה"מ חולן ספ"ז.

(9) ואפי' את"ל שיש בזה גם המשך ציווי הקב"ה לאברהם

- אין סברא להזכיר את הטפל ולהשמיט את העיקר.

(10) שהש"ר פ"א, ג.

(11) או"ח מהדו"ת סו"סד.

(12) נדה ל, ב.

(13) ואדרבא - אז היא במצב נעלה יותר, שהרי עדיין אין

נפח"ב המבלבלה - כמבואר בסנה' (צא, ב).

(14) נדה שם.

בגופם, כ"א בנשמתם, וכמ"ש^{17*}: "כי את אשר ישנו פה גו' ואת אשר איננו פה עמנו היום", ומבואר הפדר"א¹⁸ שכריתות-ברית זו היתה גם עם הדורות שעברו וגם עם הדורות העתידין לבוא, היינו שכריתות-הברית היתה עם הנשמות שכולם היו שם באותו מעמד, וכל' הידוע בנוגע לכאו"א מבני כולל הגרים: מושבע ועומד מהר סיני¹⁹.

יתירה מזו: אלו שהיו נוכחים שם בגופם, הרי גם הם באו כ"ברית" רק בזה ששמעו את דברי הברית מפי משה; דעם היות שהשמיעה נתפסת באוזן, אחד מאיבריו הגשמיים של האדם, מ"מ אין האוזן אלא בחי' אמצעי שע"י "שומעת" הנשמה (בכוח השמיעה הרוחני שלה), ומקבלת את הדבר הנשמע. ומובן מזה, שכריתות-הברית אשר בערכות מואב (והדומות לה) היתה בעיקר עם נשמותיהן של ישראל, משא"כ כריתות-הברית דמילה, אשר ענינה להיות "בריתי בבשרכם לברית עולם", ש(גם) בשר הגוף הגשמי – ועד ל"יסוד סיומא דגופא"²⁰ – יתקשר בברית עולם עם הקב"ה, כנ"ל. שע"י נעשה "דירה לו ית' בתחתונים"²¹ – בתחתון שאין למטה ממנו²².

וזוהו כל ענינה של מצות מילה: בהיות התינוק בן שמונת ימים, בעת שמושלל עדיין מכל ענין של דעת והבנה והשגה, מצד גילוי הנשמה וכחותיו הרוחניים הרי אינו שייך ליכנס

וגם לאחרי שנולד, שהנפש כבר באה אז לידי חיבור עם הגוף, הרי מה שניכר ונגלה בגופו הוא לא פעולתה וחיבורה של הנפנ"א (שהיא עדיין בו בבחי' העלם ומקיף), כ"א של נפשו החיונית. כניסתה הפנימית של נפש הקדושה בגוף והתחברותה הגלוי' הריהי נפעלת וניכרת דווקא ע"י הברי"מ, מפני שנעשה אז "בריתי בבשרכם לברית עולם"¹⁵ – שהברית עם הקב"ה טבועה וחתומה בבשר הגוף הגשמי, ועד "לברית (הנראית וניכרת גם לאומות ה)עולם".

ד. וזוהי מעלתה של מצות מילה על שאר המצות:

כל המצות ענינם לחבר את האדם המקיימן עם הקב"ה המצווה – מצוה ל' צוותא¹⁶ וחיבור – אבל אין חיבור זה ניכר בגוף המקיים המצוה¹⁷. עד"מ היד המחלקת צדקה, אף שבוראי פעלה מצוה זו שינוי גם במציאותה הגשמית של היד – אבל אין זה שינוי הנראה וניכר בבשר הגשמי של היד. משא"כ במצות מילה. ויתרה מזו – כל ענין המצוה הוא שהשינוי ע"י בריתו עם הקב"ה יהא ניכר בבשר הגוף – לעיני בשר, וגם לאוה"ע, כנ"ל.

ובזה גדלה מעלתה של כריתת-הברית דמילה על כריתת-הברית דחורב (וכיוצא בה): הברית שכרת הקב"ה עם בני כסיני ובערבות מואב הי' גם עם אלו שלא היו נוכחים שם

(17*) דברים כט, יד.

(18) פמ"א. שמו"ר ספכ"ח. תנחומא נצבים ג. זח"א צא,

א. זח"ב פג, ב. ת"ז תמ"ט (פו, א).

(19) שבועות כב. ב.

(20) הקדמת תקו"ז (יז, א).

(21) תנחומא נשא פט"ז.

(22) תניא פל"ו.

(15) פרשתנו יז, יג.

(16) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ד"ה רבי אומר ש"ת ספ"א

ואילך. ביוהשמע"צ השי"ת בתחלתו, התמים ח"א ע' כה ואילך. ובכ"מ.

(17) להעיר מתניא קו"א רד"ה להבין מש"כ בפע"ה.

בדרכיו ואורחותיו²⁸.

אמנם כל זה הוא בענין התלוי בהבנתו והרגשתו של האדם ובעבודתו, שבכדי שיוכל להתגבר בכחות שלו על הקשיים והמניעות בענין זה – כשיודע וכשמרגיש שכבר קדמהו בזה ה"ראשון" (ובפרט כשהוא אביו) ופתח את הצינור "עבורו ועבור כל בני", ה"ז מסייע לו בעבודתו הוא. אבל כשהנידון הוא בענין שאינו קשור בידיעתו ופעולתו, כ"א בפעולה הנעשית בגופו בלי הכשרה והכנה מצדו – ובפרט בתינוק שאין בו שום שליטה והשפעה של כחותיו הרוחניים – הרי לא יתן ולא יועיל לו מאומה מה שהדבר כבר נעשה לפניו; וא"כ הרי במובן זה אין הפרש בינו לבין ה"ראשון" – בפעולה זו הרי הוא "ראשון" כי אין לו סיוע מהבא לפניו.

ובאמת שכן הוא כן בגדול (וגר) המקיים מצות מילה – אף שכבר יש לו דעת והרגש וכו' – דלהיות שכל עיקרה של מצות מילה הוא להכניס את הבשר הגשמי ממש (ע"י פעולה גשמית) בברית עם הקב"ה, וכפי שנתבאר לעיל בארוכה, הרי מובן שבפעולת הברית עצמה אינו פועל אותו העזר והסיוע הבא דרך הכחות הרוחניים ופועל בהם וע"י (היינו שנתנית הכוח הבא מהראשון) (ואפילו זו הבאה בתור סגולה כירושה) שייכת רק בהכנה וההכשרה הרוחנית ליכנס בברית המילה, אבל לא בהפעלת והטבעת הברית בגשם (הגוף). ולפי"ז הרי כל אחד ואחד המקיים מצות ברי"מ, בין קטן ובין גדול הריהו בבחי' ראשון במובן זה.

בברית עם הקב"ה, ובכל זאת הטילה התורה עליו²³ להיות נימול בגיל זה – לפי שכל ענין הברי"מ הוא שבשר הגוף הגשמי שלו יתקשר בברית עם הקב"ה כנ"ל, וזה יתכן גם (ועוד יותר) בתינוק בן ח' ימים.

ה. ועפ"ז יתבאר גם נוסח הברכה: "להכניסו בבריתו של א"א":

ב"פרי הארץ"²⁴ מהרמ"מ מהארדאק מבוארת ההפלאה של נסיון העקידה באברהם אבינו, דעם היות שהרבה מבני" (גם אנשים פשוטים במשך הדורות עמדו בנסיון המס"נ (ואפילו בדומה לזו של "עקידה") גם מבלי ששמעו על זה ציווי מפורש מהקב"ה בעצמו – ומ"מ גדלה מעלתו של א"א ע"ה עד להפליא בנסיון העקידה – והטעם הוא, לפי שא"א ה" הראשון שעמד בנסיון זה ובכל כגון דא הרי להיות ה"ראשון" הוא דבר קשה ביותר²⁵. אבל לאחר ה"ראשון" כבר"פתח את הצינור"²⁶ וסלל את הדרך – אז נעשה זה בנקל יותר לבאים אחריו²⁷, כי הם הולכים

23) ראה בביאור לספחמ"צ לרס"ג להרי"פ פערלא מצוה לא-לב: עיקר חובת המצוה עלי' דקטן גופא הוא דרמיא. וע"ש שהוכיח כן מהא"ו. ואפי' את"ל שעיקר החיוב הוא על האב, מ"מ הרי המצוה מתקיימת בהבן קטן.

24) פ' וירא, ועיין אגה"ק סכ"א. וי"ל.

25) ראה מכילתא ורש"י יתרו יט, ה: כל התחלות קשות.

26) וכידוע בענין פתח ר' פלוני כו'. ראה דרך חיים ע'

65.

27) ולכן ה" הה"מ "נוהג כשנפלה לו איזה השגה ה" אומרה בפה אף שלא יבינו השומעים.. בכדי להמשיך ההשגה... בזה העולם ואזי... יוכל אחר... להשיגה" (מאה שערים ע' כח).

28) עפ"ז יש להוסיף ביאור באגה"ק סכ"ז בדיוקן

"מדרכיו" "באורחותיו".

אחד מבנ"י המקיים מצוה זו הריהו ג"כ בבחי' "ראשון", א"כ הוא נכנס "בבריתו של א"א" ממש²⁹.

ובזה יובן מה שאנו אומרים "להכניסו בבריתו של א"א": כי ענינו ומעלתו של א"א הוא בזה שהי' הראשון, כנ"ל, ומכיון שכל

רק מפני הציווי למשה רבינו כתחלה ל' הרמב"ם שם) – כי הברי"מ שלנו היא ג"כ בבחי' ראשון "כמו שמל א"א ע"ה". וראה לקו"ש ח"ה ע' 89 הערה 25.

(29) ע"פ מ"ש בפנים יומתק המשך לשון הרמב"ם בפיה"מ שם: "שנמול כמו שמל אברהם אבינו ע"ה" – (דלכאורה, מה מקום להדגיש שנמול כא"א והרי אנו מלין

דרכי החסידות

מלוקט משיחות, אנרות וכתבי
כ"ק אדמו"ר מוהר"י צ'מליובאוויטש נ"ע

להסיר את הרפש והטיט

"האמבטי הראשונה להסיר את הרפש והטיט המוסרי, היא התועדות החסידים, המרככת את העור הגס ומכבסת את הזוהמא של הנשמה, והיא היא שימושה של תורה..."

אמיתית שמושה של תורה

לימוד התורה ושימושה הנה לא זו בלבד אשר כחדא אינון – ומי כמונו בדורנו זה יודע ורואה במוחש את גודל המחסור המוסרי באלו שעסקו רק בלימודה ולא בשימושה של תורה ואפילו אלו שיודעים את גופה של תורה ומחבכים ומוקירים אותה ומאמינים בני מאמינים בקדושתה הנה הוא אצלם כגוף בלא נשמה, להיות שלא זו בלבד שהלימוד והשימוש כחדא אינון אלא מפורש אמרו שלפעמים גדולה שימושה יותר מלימודה, והטעם הוא מפני שמושה של תורה זוהי קיומה. ואמיתית שמושה של תורה הוא התועדות חסידותי – א חסידישער פארבריינגען – כי בהתועדות זו – כשהיא כמו שנהגו זקני החסידים בכל דור – הנה מספרים ספורי צדיקים וחסידים עם המוסר השכל שבהם ומבארים ומסבירים מה שצריכים להתלמד מהם, ומתעוררים בהתעוררות המתאמת לפי תכן הספורים ובמדה ידועה בא אל הפועל בסור מרע ועשה טוב. ומהאי טעמא הנה חבבו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' נשיאי חב"ד והצדיקים המפורסמים נשיאי החסידות הכללית, צוקללה"ה נבג"מ ז"ע, את התועדות החסידים וספורי מעשיות.

להגביר הצורה על החומר

האמבטי הראשונה להסיר את הרפש והטיט המוסרי, היא התועדות החסידים – א חסידישער

פארבריינגען – המרככת את העור הגס ומכבסת את הזוהמא של הנשמה, והיא היא שימושה של תורה המקיימת את התורה ומטהרת את לימודה היינו לזכור תמיד את נותן התורה ית' ויתעלה. שימושה של תורה היא מקור מים חיים בחיי הנשמות אף גם בהיותם מלובשים בבגדי שכל האנושי וברתיחת לב בשר, והיא – שימושה של תורה – מגברת את הצורה על החומר – אור הנשמה על אור השכל – ומעלהו בסולם העולה בית אל, אשר שליבה הראשונה היא מעלת הרגש – געפיהל - העולה על מעלת ההבנה – פארשטאנד.

בטחון אמיתי

הבטחון הגמור בה' הוא כשאינ שום צל מראה מקום ומקור גשמי מאין יבא העזר, כמאמר העולם הטובע ר"ל מחזיק עצמו גם בקש, אבל בזמן שיש עדיין קש במה להחזיק, כלומר שיש עדיין צל מראה מקום בגשמיות להוושע אף גם ישועה גשמית ובמקצת, הנה עדיין אין זה בטחון גמור בה'.

כשיש צל מראה מקום זהו ענין התקוה כמ"ש את תקות חוט השני, חוט השני הי' סימן לביתה של רחב שעל ידי סימן זה ידע חיל בני ישראל אשר עליהם להציל את גרי הבית הזה ונק' תקות חוט השני כי הגם שהוא סימן הנראה והנגלה, אבל עם זה הרי יכולים להיות מקרים שונים, כי יפסק חוט השני או רוח ישאהו או מקרים אחרים וזו היא התקוה שהכל יהי' טוב וחוט השני יהי' במקומו, כי שם תקוה מורה על דבר שישנו במציאות ממשי, כמו הקש לטובע בים הגדול.

אבל ענין הבטחון בה' הוא כשאינ לו אפילו צל מראה מקום להוושע שאין אפילו קש במה להחזיק ואין לו אלא הבטחון שבוטח בה', ואף שהוא בוטח בה' הנה נפשו מרה לו מאד והוא עצב ותוגה חרישית נסוכה על פניו וכל רואהו יכירונו כי דאגה גדולה לוחצת את לבו.

והנה הבוטח בה' ונפשו מרה עליו ודואג ומתאנח אין זה עדיין הבטחון הגמור בה' לפי שיטת מורנו הבעש"ט נ"ע, כי הבוטח בה' בבטחון גמור אין מצבו הלא טוב – או ח"ו גם הרע – צריך לנגוע ללבו לצער ומה גם לעגמו אלא הוא צריך לעשות כל מה שביכלתו לעשות ע"פ התורה והשכל האנושי ולבוטח בה' ולא להיות אפילו בספק ספיקא כי יעזרהו השי"ת, להיות השגחתו ית' על כל נברא ונברא מגלגל התשיעי שהוא הנברא הגשמי היותר גדול שברא בעולם העשי', עד התולעת היותר קטנה בכל יצורי תבל ומה שביניהם הנה כל עניניהם ותנועותיהם היותר קלות הכל הוא בהשגחתו הפרשית, והשגחתו ית' הנה היא הנותנת חיים ועוז לכל החי בשמים ובארץ.

ידוע אשר מורנו הבעש"ט נ"ע הי' מייקר ומחבב את האנשים הפשוטים ולפעמים הי' נותן להם יתרון גם על בני תורה גדולים באמרו כי הידיעה והשכל [מכהה] את הרצון הפנימי והעצמי שישנו בכל אחד מישראל לאלוקות ומכסה עליו, לא כן האנשים הפשוטים הנה אמונתם הפשוטה בה' ויראתם את ה' חבתם התורה וזהירותם בקיום מצות מעשיות תפלתם ואמירתם תהלים והכל בתום לב, הנה לא זו בלבד שאינו מכסה על הרצון העצמי והפנימי לאלקות אלא אדרבה גורם התגלותו והתפשטותו וזה יקר וחביב מאד למעלה, ומורנו הבעש"ט נ"ע הי' שולח את תלמידיו הק' לכמה וכמה מהאנשים הפשוטים – מקושריו – היושבים בכפרים וישובים להתלמד מהם תמימות דיראת שמים, מדות טובות ומדת האמונה והבטחון.